

Täysistunto

Keskiviikko 8.10.2025 klo 14.00—21.42

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden kuluttajaluottojen välittäjistä sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 120/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Oikeusministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.36 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva kuluttajaluottoja ja rahoituspalvelujen etämyyntiä koskeva esitys perustuu kahden EU-direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon. Aiemmat direktiivit kumotaan näillä direktiiveillä ja näillä lakimuutoksilla. Samalla toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta ylivelkaantumisen torjunnasta.

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano edellyttää muutoksia ennen muuta kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaan lukuun 7, jonka soveltamisala laajentuu. Luottokelpoisuuden arviointivelvollisuus täsmentyy, ja sen laiminlyönnistä ehdotetaan luottokustannusten mitättömyysseuraamusta.

Yksi direktiivistä seuraava keskeinen muutos on, että myös korottomat ja kuluttomat luotot tulisivat tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn piiriin. Käytännössä merkittävin muutos laajennuksen myötä olisi se, että kuluttajien luottokelpoisuus tulisi arvioida myös tällaisten maksutapojen yhteydessä. Enenevässä määrin olemme kuulleet näiden maksutapojen aiheuttavan varsinkin nuorille ongelmia talouden hallinnassa.

Luotonantajien velvollisuutta arvioida kuluttajien luottokelpoisuus ehdotetaan muutenkin täsmennettäväksi. Arvioinnin lähtökohtana tulee entistä selkeämmin olla kuluttajan yksilöllisen maksukyvyyn arviointi. Tärkeää olisi, että luotonantajat käyttäisivät arvioinnissa hyödykseen viime vuonna käyttöön otettua positiivista luottotietorekisteriä sekä yksityisen luottotietotoiminnan harjoittamia ja ylläpitämiä luottotietorekistereitä.

Ylivelkaantumisen torjunnassa aivan keskeistä on, että kuluttajan luottokelpoisuus arvioidaan huolellisesti. Jotta voidaan varmistaa, että luotonantajat huolehtivat tästä velvollisuudestaan tehokkaasti, esityksessä ehdotetaan uutta sopimusoikeudellista seuraamusta, eli jos tästä velvollisuudesta ei huolehdita ja tätä arviointivelvollisuutta on rikottu, ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2025 vp

luttajalla ei olisi tällöin velvollisuutta maksaa luotosta lainkaan korkoja tai kuluja. Kuluttajan maksettavaksi tulisi tietysti tällöin luoton pääoma.

Kuluttajan asemaa parantaisivat myös ehdotettavat muutokset luotonantajien ja -välittäjien tiedonantovelvollisuuksiin, mainonnassa annettaviin tietoihin sekä hyvää luotonantotapaa koskeviin säädöksiin. Lisäksi rekisteröintivelvollisuuden laajeneminen koskemaan kuluttajaluottojen välittäjiä edellyttää kokonaan uuden lain säätämistä. Kuluttajaluottojen tarjoaminen edellyttää jo nykyisin Suomessa rekisteröitymistä. Tällaisten luottojen välittäminen ei ole kuitenkaan tähän mennessä vaatinut minkäänlaisia lupia. Ehdotuksen mukaan jatkossa myös luotonvälittäjien tulisi rekisteröityä Finanssivalvonnan rekisteriin ja siten täyttää vaatimukset asiantuntemuksesta ja luotettavuudesta.

Sääntelyn noudattamista valvoisivat nykyiseen tapaan kuluttaja-asiamies sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonantaja tai luotonvälittäjä on rekisteröintivelvollisuuden piirissä. Jo nykyisin valvontaviranomaiset antavat linjauksia ja ohjeistuksia lain sisällöstä. Esiityksessä ehdotetaan myös uusia direktiivin edellyttämiä säännöksiä neuvontapalveluista. Näiden muutosten tarkoitus olisi tulla voimaan 20.11.2026.

Arvoisa puhemies! Myös kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivi edellyttää muutoksia erityisesti rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevaan kuluttajansuojalain 6 a lukuun. Etämyyntiin liittyvät muutosehdotukset vahvistavat kuluttajien oikeuksia erityisesti verkkoasioinnissa. Peruuttamisoikeutta koskevaa sääntelyä täsmennetään, minkä lisäksi direktiivissä säädetty peruuttamistoiminto tulisi tarjota kaikkien verkossa tehtävien etäsojmuksien yhteydessä.

Lisäksi niin sanottujen pimeiden käytäntöjen käyttäminen kielletään nimenomaisesti rahoituspalveluiden etämyynnissä. Pimeästä käytännöstä on kyse esimerkiksi silloin, kun elinkeinonharjoittaja pyytää verkossa kuluttajaa toistuvasti tekemään jonkun saman valinnan, jonka tämä on jo tehnyt, ja tavallaan aiheuttaa sen, että jospa tämä ei nyt vielä seuraavan kerran sanoisikaan ”ei” vaan painaisi sittenkin ”kyllä”, tai silloin kun elinkeinonharjoittaja tekee sopimuksen päättämisestä kuluttajalle vaikeampaa kuin on itse sopimuksen tekeminen.

Näiden muutosten taas olisi tarkoitus tulla voimaan 19. kesäkuuta 2026. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

15.41 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministeri Merelle hyvästä esittelystä.

Tämä laina-asia varmasti puhuttaa, ja monet nuoret eivät välttämättä ole asuntolainojakaan oikein helposti saaneet, ja monelle yrittäjälle lainojen saanti voi olla aika vaikeaa nykypäivänä. Toki on hyvä, että tutkitaan sitä, mitenkä ihminen pystyy maksamaan niitä lainoja takaisin.

Tässä oli todella hyviä asioita, mitä ministeri Meri toi nyt esille. Tämä on hyvä, että ihmisetkin tulisivat tähän tietoisuuteen, että nyt on muuttumassa tämä asia parempaan suuntaan. Se luo turvaa sitten lainanottajille ja ihmisille. Tämä oli tässä ihan mielenkiintoinen, että tässä tämä peruutusosoikeuskin paranee ja tämmöinen peruutusosoikeus tulisi. Tämäkin oli ihan hyvä asia. Hyviä muutoksia, ja kiitoksia ministeri Merelle tästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2025 vp

15.42 **Hilkka Kemppi kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos ministerille hyvästä esittelystä.

Mitä tähän lakiin tulee, niin minulla on huoli siitä, että tämän lain tulkinta on jyrkempi kuin se, mitä EU-direktiivi CCD2 vaatisi erityisesti tulo- ja luottotietojen tarkistamista käytettäessä. Tässä jatkossa vaadittaisiin aina positiivista luottorekisteriä. Tämä vaikuttaa siltä, että tällöin Suomi suosisi julkisen toimijan rekisteriä ja rajoittaisi yksityisen sektorin mahdollisuutta tarjota ja käyttää palveluita jo olemassa olevalla markkinalla. Jos näin tapahtuu, niin tämä tietenkin lisää julkisen sektorin taakkaa ja kustannuksia ja rajaa samalla vapaata kilpailua ja siitä syntyviä verotuloja ja sitä kautta vääristää markkinaa — ja on nähdäkseni myös hallitusohjelman vastainen, koska siellä todetaan, että nimenomaan reilun ja avoimen kilpailun kautta edistetään suomalaisten palveluita. Käsitykseni on se, että direktiivi ei pakottaisi nyt esitettyyn tulkintaan ja esimerkiksi Ruotsissa tätä direktiiviä olisi tulkittu markkinatalousmyönteisemmin. Kysyisinkin siten ministeriltä: Onko Suomen ja Ruotsin tulkinnassa eroja? Voitaissiinko Suomessa myös mennä tämän Ruotsin markkinamyönteisemmän tulkinnan mukaisesti niin, että alalla olevat toimijat eivät rajautuisi pois? Toivon, että tähän saataisiin selkeys eikä ylitulkittaisi EU-direktiivejä ja että huoleni olisi turha.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

15.44 **Matias Mäkynen sd:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. On hyvä, että Suomessa kuluttajaluottojen sääntelyä on kehitetty viime vuosina ja että positiivinen tulorekisteri on saatu käyttöön. Sitäkin on tämäkin hallitus vienyt eteenpäin. Siitä kiitos myös ministerille. Tämä on ollut yhteinen asia yli hallituskausien.

Mitä tulee nyt tähän kyseiseen esitykseen, niin kyllä, vaikka on sinänsä positiivista, että positiivista luottorekisteriä hyödynnetään, huoleni on hieman sama tai kysymykseni ainakin sama kuin edustaja Kempillä: miten tarpeellista on niin tarkkaan rajata, että se tiedustelu pitää tapahtua juuri tämän positiivisen luottorekisterin kautta, kun meillä Suomessa on näitä yksityisiäkin toimijoita, jotka tällä alalla toimivat? Voi olla, että tämä on ministeriössä pohdittu hyvin tarkkaan ja ajatus on läpikäyty ja nähty, että näin on paras, mutta jos näin ei ole vaan on ajateltu lähinnä, että tämä EU-direktiivi velvoittaa, niin siitä olisi hyvä tietää. Tulemme talousvaliokunnassa tämän vielä läpikäymään ja kuulemaan tästä myös eri asiantuntijoita niin julkiselta kuin yksityiseltäkin puolelta, mutta jo tässä vaiheessa haluaisin ministeriltä kuulla, miten tämä valmistelussa on nähty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Oikeusministeri Meri, kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.45 **Oikeusministeri Leena Meri:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä tuli esille tosiaan valmistelussa. Ensinnäkin totean sen, että Ruotsin osalta on olennaista, että heillä ei ole tämmöistä vastaavaa positiivista luottotietorekisteriä, tämmöistä rekisteriä, jota he voisivat hyödyntää. Me loimme tämän positiivisen luottotietorekisterin, että sinne tulisi mahdollisimman paljon tietoa. Toisaalta luotonantajien tulee arvioida sitä maksukykyä, että on olemassa esimerkiksi tiettyjä maksuhäiriöitä, jotka eivät näy positiivisessa luottotietorekisterissä, joten kyllä asiakasrekistereille, muille maksuhäiriörekistereille, on vielä tilaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 92/2025 vp

Haluan todeta tässä vaiheessa, vaikkei sitä nyt kysytykään, kun jatkuvasti julkisessa keskustelussa nousee esille tämä positiivisen luottotietorekisterin haaste, että siellä ei näy näitä toiminimiyrityksien tuloja, että kuumeisesti etsimme, yritämme sitä koko ajan ratkoa yhteistyössä valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön kanssa. Syynähän on se, että tulotietorekisterissä, joka on tämän toisen rekisterin pohjalla, ei näy näitä elinkeinonharjoittajien tuloja, ja yritetään miettiä, mistä semmoinen tietolähde ja tulopohja saataisiin. Mutta tästä on annettu luotonantajille paljon ohjeistusta — niin tietosuojavaltuutettu, oikeusministeriö, verottaja kuin tietääkseni mahdollisesti Finanssivalvontakin — että heidän tulee yksilöllisesti arvioida näitä tuloja eikä saa pelkästään luottaa siihen, että kaikki näkyvät rekisterissä, täytyy laajasti katsoa näitä asioita. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.